

Mervärden – mer än "bara" pengar

Sid 4–9

Avslut och nystart

Sid 14

Inget kärnbränsleförvar
**Vad händer nu
i Oskarshamn?**

Lagerbladet är Svensk Kärnbränslehantering AB:s externa informationstidning. Den vänder sig i första hand till kommuninvånarna i Östhammars och Oskarshamns kommuner, där SKB har anläggningar. Tidningen ges ut i två lokala editioner, en för varje kommun, tre, fyra gånger per år.

Redaktör: Anna Wahlstéen
Platsundersökning Oskarshamn,
Simpevarp, 572 95 Figeholm
Telefon 0491-76 80 96
E-post: anna.wahlsteen@skb.se
www.skb.se/oskarshamn
I redaktionen ingår också
Moa Lillhonga-Åberg, Östhammar,
och Inger Brandgård, Stockholm.

Ansvarig utgivare: Carl Sommerholt

Huvudkontor:

SKB, Box 250, 101 24 Stockholm.
Telefon 08-459 84 00, www.skb.se
Lagerbladet produceras i samarbete
med Intellecta Infolog.

ISSN 1651-8675

Om du har frågor om SKB:s verksamhet i din kommun, kontakta gärna SKB:s informationsgrupp i Oskarshamn på telefon 0491-76 78 00.

Katarina Odéhn, ansvarig för information och närboendekontakter vid Platsundersökning Oskarshamn, Mitte Nilsson, chef för besöksverksamheten på Äspö, och Jenny Rees, informationssamordnare i Oskarshamn.

Vips så flyter tiden förbi!

När jag skrev min första krönika i Lagerbladet för sju år sedan kändes det som vi hade väldans lång tid framför oss – att välja plats för kärnbränsleförvaret var något som låg långt därframme i en mycket diffus framtid. Platsundersökningen hade precis börjat och för många blev det nog en lång väntan på att vi skulle bli klara. Aldrig kunde jag då drömma om att det skulle gå så fort innan vi nådde fram till den där stora dagen då valet mellan Oskarshamn och Forsmark skulle göras. Och så vips var den där!

Att det blev Forsmark som valdes har säkert inte undgått någon. Först kändes det lite nedslående att det inte blev Laxemar, men nu känner jag snarare en stor lättnad. Plötsligt ter sig framtiden mycket klarare. Hjärnan behöver inte längre jobba på två parallella spår utan kan fokusera på det som nu ska ske. För SKB:s del i Oskarshamn kommer framtiden att få en tydlig prägel av det som föregår slutförvaringen: forskning och teknikutveckling vid våra laboratorier samt transport, mellanlagring och så småningom även inkapsling av bränslet.

I det här numret av Lagerbladet har vi fångat upp lite eftersnack kring platsvalet. Kommentarer, nya framtidsvisioner och vad som kommer istället för kärnbränsleförvaret: långsiktig utveckling i Oskarshamn i form av mervärden. Här finns det rikligt med tankar, idéer och förväntningar som bådar gott inför framtiden.

För mig personligen har den senaste tiden också präglats av en lång väntan. Fast här blir det inga sju år, som under platsundersökningen, snarare nio månader. Detta betyder att jag från och med hösten lämnar över pennan och ansvaret för Lagerbladet till tre av mina kollegor. Eva Häll, som under många år jobbat med uppsökande information här i Oskarshamn, kommer att ta hand om det lokala arbetet. Moa Lillhonga-Åberg och Inger Brandgård, som redan jobbar i redaktionen, kommer ni också att se mer av i Lagerbladet Oskarshamn.

Nästa nummer av tidningen dyker upp i slutet av hösten och fram till dess önskar jag er en trevlig fortsättning på sommaren och en skön höst.

Foto Curt-Robert Lindqvist

Anna Wahlstéen,
redaktör

Inget kärnbränsleförvar i Oskarshamn. Men arbetet för långsiktig utveckling i kommunen fortsätter tack vare mervärdesavtalet.

Foto: Curt-Robert Lindqvist

Vi tar hand om det svenska radioaktiva avfallet på ett säkert sätt

Svensk Kärnbränslehantering AB – SKB – grundades på 1970-talet av kärnkraftsföretagen. Det är SKB:s uppdrag att ta hand om Sveriges radioaktiva avfall på kort och lång sikt för att skydda människor och miljö. SKB har 350 anställda och finns på tre platser: Stockholm, Oskarshamn och Östhammars kommun (Forsmark).

“Alla bitarna har kommit på plats”

SKB:s vd Claes Thegerström vid presskonferensen ombord på m/s Sigyn tidigare i sommar.

Platsvalet är en milstolpe i SKB:s historia. Under cirka 20 års tid har vi på många olika håll i landet sökt efter en lämplig plats för slutförvaret för använt kärnbränsle, och de senaste sju-åtta åren har vi gjort omfattande platsundersökningar i Oskarshamns och Östhammars kommuner. En av dem som har varit med under hela processen, i olika roller, är SKB:s vd Claes Thegerström. Text Inger Brandgård Foto Patrik Lundin

Hur kändes det kvällen före offentliggörandet av platsvalet?

Väldigt bra. Vi hade ett seminarium med styrelsen och de tyckte att de fick svar på alla sina frågor.

... och inför presskonferensen?

Det kändes mest roligt faktiskt, eftersom alla bitarna hade kommit på plats.

På vilket sätt är det så tydligt att berget i Forsmark är bättre än det i Oskarshamn?

Att berget där är så homogent, sprickfattigt och torrt ger ett bättre utfall för analysen av den långsiktiga säkerheten och det medför också ett enklare genomförande av slutförvaret. Det blir mindre behov av injektering och mindre problem med att det kommer för mycket vatten.

Finns det andra fördelar med Forsmark, förutom berget?

Ja, i Forsmark är det även en fördel att vi kan bygga anläggningen på mark som i princip redan betraktas som en del av industriområdet. I Laxemar skulle vi trots

allt behöva öppna upp en del av landskapet som för närvarande är skog och jordbruk.

Ungefär hur många analysresultat och rapporter har legat till grund för beslutet?

Ungefär 600 tekniska rapporter per plats. De bygger upp kunskaperna om platserna. Men sen är det egentligen mycket ackumulerad kunskap, som finns i en stor del av allt som SKB har gjort genom åren. Tusentals studier har på något sätt varit pusselbitar i det här.

Är platsundersökningarna klara nu?

Ja, det kan man väl säga. Det blir en del uppföljningar, till exempel monitoring där vi långsiktigt följer grundvattenförhållandena. Sen kommer vi till hösten fundera på vad som är möjligt, rimligt och tillåtet att göra i Forsmark innan vi har tillstånd att bygga.

Vilka reaktioner har du fått från utlandet?

Jag har fått gratulationsmejl från USA, Kanada, Japan och en hel del europeiska länder. Runt om i världen anser man att

detta är en milstolpe och att det tydliga lokala och politiska stödet är exceptionellt.

En majoritet av kommuninvånarna i Oskarshamn har under många år varit positivt inställda till att det byggs ett kärnbränsleförvar där, om det kan göras på ett säkert sätt. Det är säkert en del som är besvikna nu. Vad vill du säga till dem och alla andra?

Jag tror att det underlättar för alla att det var så tydligt att förutsättningarna är bättre i Forsmark. Sen vill jag påminna om att det är ett helt system som ska etableras, varav två av tre anläggningar byggs i Oskarshamn – inkapslingsanläggningen och kapsel fabriken.

Sedan hoppas jag naturligtvis på en fortsatt bra dialog. Alla berörda har gjort en fantastisk insats och har varit med i processen på ett konstruktivt sätt. Förutsättningarna för att kunna välja har ju varit att olika alternativ undersökts. Arbetet i Oskarshamn har inte varit bortkastat utan nödvändigt och värdefullt.

Vad ska du göra nu?

Nu ska vi skriva en ansökan. Ett jättejobb! Det har ju pågått en tid, men nu kan arbetet tydligt fokuseras på Forsmark. Bedömningen är att ansökan kan vara klar i mitten av 2010. Men först ser jag fram emot semester.

Läs mer på www.skb.se

Från besvikelse till framtidsvision – kommunalrådet tar nya tag

Först kom besvikelsen. Därefter den stora tomheten. Som så småningom förbyttes i tillförsikt. Och när Lagerbladet träffar Peter Wretlund (S) två veckor efter att SKB avslöjat att det inte blir något kärnbränsleförvar i Oskarshamn, ser han både glad och en smula nöjd ut. Text Anna Wahlstéen Foto Curt-Robert Lindqvist

resurser har lagts på att förbereda frågan. Peter Wretlund uppskattar att cirka 40 procent av hans arbetstid har gått åt till möten, förberedelser, studieresor och mycket annat som hört slutförvarsfrågan till. Tid som nu ska fyllas med annat.

– Jag förflyttar fokus från slutförvarsfrågan och LKO-projektet till mervärdesarbetet. Det kommer nog bli mer vanligt kommunalt arbete och mer utåtriktat mot samhället.

Jämlikhet på arbetsmarknaden

För Peter Wretlund kommer det att betyda mer företagsbesök, mer jagande av nya projekt och investeringar och framför allt jobb för att bredda den lokala arbetsmarknaden. Det är viktigt att få jämlikhet i arbetsmarknaden och lika stora möjligheter för kvinnor som för män att hitta bra jobb. Och här gäller det att handla snabbt.

Arbetet med mervärden startar redan under sommaren med den första satsningen på de lokala företagen – SKB Näringslivsutveckling AB. Konceptet omfattar bland annat företagsrådgivning, borgensåtaganden och hjälp med affärsutveckling. Och efter sommaren ska kommunen sätta fart på projekteringen av den nya färjeterminalen i Månskensviken.

– För mig personligen händer det mer nu än vad det hade gjort om vi hade fått slutförvaret. Vi måste springa snabbare nu i början för att inte tappa initiativet.

Lärdomar för framtiden

Vad har då de här femton åren gett? Är allt arbete bortkastat nu när det inte blir något kärnbränsleförvar i kommunen? Nej, absolut inte, menar Peter Wretlund. Visst har det tagit mycket tid, samtidigt som det har varit oerhört lärorikt. Många nya kontakter runt om i världen har knutits. Kommunens representanter har också träffat många internationella besökare på hemmaplan för att berätta om hur

»Det är lätt att respektera beslutet eftersom den långsiktiga säkerheten var avgörande.«

Helst av allt hade jag velat ha slutförvaret, det kan jag aldrig förneka. Men nu efteråt känner jag mig oerhört nöjd med att vi arbetade fram det här mervärdesavtalet, säger Peter Wretlund och syftar på de satsningar som SKB och SKB:s ägare ska göra i kommunen under de kommande decennierna (läs mer på sidorna 6–8).

Under femton års tid har Oskarshamns kommun arbetat intensivt och fokuserat med slutförvarsfrågan. Från början var Oskarshamn en av åtta möjliga kandidater men så 2002 var det plötsligt bara två kvar – Oskarshamn och Östhammar. Sedan dess har kommunen haft en unik ställning där målet, i form av en jätteinvestering på 24 miljarder, hägrade. Mycket tid och

Oskarshamns kommun arbetat med slutförvarsfrågan.

– Vi har även lärt oss en hel del om att arbeta i gränssnittet mellan demokrati och teknik, vilket är mycket speciellt. Vi har vänt och vridit på etiska och moraliska aspekter som vi inte hade gjort annars.

Framtidsvisioner

Samtidigt är det viktigt att fylla tomrummet efter slutförvarsfrågan genom att hitta nya mål och visioner för framtiden. Det är något som kommunen måste ta itu med ganska snart, annars finns risken att luften går ur och initiativkraften tynar bort.

Peter Wretlunds framtidsvision stavas energi. Han ser möjligheten för Oskarshamn att nischa sig som en energikommun med demonstration och utveckling av såväl nya som gamla energislag. Här finns redan kärnkraften etablerad och en lång tradition med batteritillverkning, vilka skulle kunna kompletteras med utveckling av nya energislag som sol och vind. Detta skulle kunna leda till nyföretagande och även chans för upplevelse- och turistnäringen att haka på. Men även det är ett långsiktigt arbete – kanske tar det ytterligare femton år av intensivt och målmedvetet arbete innan en sådan omställning är genomförd fullt ut.

Vänskapsband i Uppland

Nej, det råder nog ingen tvekan om att kommunalrådet kan fylla ut sin tid även i fortsättningen. Närmast väntar sommar och semester. Då ska han passa på att turista i den nya vänskapskommunen Östhammar. För det är så han ser banden mellan Östhammar och Oskarshamn. Det som många trodde skulle bli en kamp och hård tävling mellan två kommuner, blev istället ett nära samarbete – ett samarbete som nu lett till att båda två ser sig som vinnare efter att SKB gjort sitt platsval för kärnbränsleförvaret.

Onsdagen den 3 juni kom att bli den tuffaste arbetsdagen i kommunalrådets almanacka. Så här berättar Peter Wretlund om hur han upplevde dagen då Oskarshamn "förlorade" kärnbränsleförvaret.

"Tiden stod stilla ..."

Jag åkte upp till Stockholm redan på måndagen, och det var en mycket speciell stämning här i Stadshuset när jag åkte. Många önskade mig lycka till och det var nästan högtidligt på något sätt. Det kändes att det var ett mycket ovanligt uppdrag jag skulle genomföra och jag kände en stor samhörighet med hela kommunen – jag representerade ju inte bara mitt parti utan hade hela kommunen med mig.

Själva dagen var väldigt jobbig. Det var en lång väntan under förmiddagen. En timme innan presskonferensen samlades vi i ett rum där SKB skulle berätta vilken kommun som skulle få slutförvaret. Det kändes som tiden stod stilla när beskedet kom. Jag blev oerhört besviken och ledsen.

Därefter hade jag inte särskilt lång tid på mig att förbereda presskonferensen. Det var utan tvekan den svåraste presskonferens jag gjort. När den var över följde två timmar av ihållande intervjuer med media. Det var oerhört jobbigt och förmodligen den tuffaste arbetsdagen i mitt liv.

När jag kom tillbaka till Oskarshamn kom den stora tomheten. Vi har ju jobbat med slutförvarsfrågan i femton år och så tar det slut på bara ett par minuter. Visst kändes det konstigt.

På torsdagen åkte jag över till Borgholm och berättade om platsvalet vid Regionförbundets styrelsemöte. Och på fredagen tog jag ledigt. Efter all uppståndelse var det oerhört skönt att ha 24 timmar för sig själv."

Peter Wretlund, Jacob Spangenberg, kommunalråd i Östhammars kommun och Claes Thegerström, SKB:s vd, efter presskonferensen på m/s Sigyn.

Mervärden

– ger mer än »bara« pengar

– Det finns höga förväntningar i kommunen på det här mervärdesavtalet. Men det är viktigt att komma ihåg att det inte är en säck med pengar till kommunen. Det här är satsningar som ska gynna både oss och industrin och ge långsiktig utveckling i kommunen, säger kommundirektör Ann-Christine Vösu. **Text** Anna Wahlstéen **Foto** Curt-Robert Lindqvist

Det blir inget kärnbränsleförvar i Oskarshamn – men ändå kan Oskarshamn se ljus på framtiden. Under de kommande decennierna ska värden för 1,5 miljarder skapas i kommunen. Detta enligt det mervärdesavtal som förhandlats fram mellan Oskarshamns kommun, Östhammars kommun, SKB och SKB:s ägare (Vattenfall, Eon, OKG och Forsmarks Kraftgrupp).

– Ur ett kommundirektörsperspektiv är det här en situation som ger otroliga möjligheter, säger Ann-Christine Vösu och avslöjar gärna sin entusiasm inför avtalet och vad det kan ge kommunen i framtiden.

Arbetet med mervärden kommer att hanteras av en central styrgrupp där kommunerna, SKB och SKB:s styrelse finns

»Många projekt syftar till att bredda arbetsmarknaden och näringslivet«

Rolf Persson

representerade. Peter Wretlund deltar för Oskarshamns räkning. Men på hemmaplan i kommunhuset är det Ann-Christine Vösu som är ansvarig. Vid sin sida har hon först och främst Rolf Persson

som blir projektledare. Inte heller han kan dölja sin glädje inför arbetet.

– Här får vi möjligheter till satsningar för långsiktig utveckling – det är sådana saker som en vanlig kommun får strida hårt för i dagens lågkonjunktur.

Vill skapa realistiska förväntningar

Samtidigt som glädjen och inte minst förväntningarna är stora är båda två medvetna om svårigheterna. Det gäller att skapa realistiska förväntningar ute i samhället. Satsningarna kommer till exempel inte att gå till vanlig kommunal verksamhet – inga nya cykelvägar, inget nytt dagis eller nya pengar till upprustning av skolor. Nej, här handlar det till exempel om att bredda arbetsmarknaden i kommunen och gynna företag och näringsliv. Dessutom kommer det att dröja innan de ger utdelning – som sagt det ska vara långsiktiga satsningar.

Ett första projekt som förs fram från kommunens sida är den nya färjeterminalen vid Månskensviken. Projekteringen startar direkt efter sommaren och bygget

»Ur ett kommundirektörsperspektiv är det här en situation som ger otroliga möjligheter«

Ann-Christine Vösu

beräknas komma i gång år 2012. Ett frågetecken som kanske dyker upp hos många är om en färjeterminal verkligen kan ses som en långsiktig utvecklingsatsning?

– Jodå, menar Ann-Christine Vösu, det beror på hur man väljer att använda terminalen. Om vi arbetar för att få Gotlandsresenärerna att stanna till i Oskarshamn så kan den i förlängningen ha betydelse för Oskarshamn som turiststad och gynna stadens attraktivitet. Samtidigt kan det öka våra chanser att få en ny färjelinje över till Baltikum. Och då har vi genast en långsiktig utveckling.

Fler satsningar

Andra utvecklingsområden som nämns i avtalet är exempelvis utbildning och spin-off-effekter. Här finns redan Nova Högskolecentrum med på banan som en viktig aktör (se sidan 9) med både forskningsplattformen Nova FoU och satsningen Trinova som är en språngbräda för nya företag.

– Tack vare de samhällsutredningar som genomförts i samband med SKB:s plats-

undersökning, vet vi mycket om oss själva. Det gör att vi kan träffa rätt i våra satsningar, säger Rolf Persson.

Ett bra exempel är den utredning som visar att Oskarshamn behöver höja sin attraktivitet för att locka fler som vill bo och leva här. En annan utredning visar att kommunen är alltför beroende av de två stora företagen OKG och Scania. Samtidigt har vi fått svart på vitt att vi behöver bredda arbetsmarknaden. Företagen har svårt att hitta rätt kompetens. Här kan mervärdesavtalet hjälpa till, bland annat genom satsningarna på små och medelstora företag, och att locka hit fler tjänsteföretag som kan råda bot på Oskarshamns mansdominerade arbetsmarknad.

– Mervärdesavtalet är en klok satsning för alla parter, och om vi satsar rätt kan Oskarshamn bli den mest expansiva regionen i Kalmar län i framtiden. Trots att vi inte fick slutförvaret står exploitörer i kö för att få göra satsningar här och jag känner att det finns en stor framtidstro här i kommunen, avslutar Ann-Christine Vösu.

Robert Holmberg, Stora Basthult & Hunö

– Jag hade inte haft något emot ett slutförvar i Oskarshamn. Det hade gynnat bygden och eftersom det är den första anläggningen för slutförvar hade det varit ett spännande pilotprojekt. Det positiva med beslutet är att vi nu får pengar för att bland annat bygga upp infrastrukturen.

Monica Hammarberg, Kärrsvik

– Mig spelar det egentligen ingen roll – avfallet måste placeras någonstans. Jag blev dock förvånad att de inte valde Oskarshamn eftersom jag hade det på känn. Att slutförvaret inte hamnar här är ju även ett avbräck för kommunen.

Maggan Drottman, Högsby

– Jag tycker att det var ett jättebra beslut och är glad att slutförvaret inte hamnade här. Som kärnkraftsmotståndare tycker jag det är väldigt viktigt att avfallet tas om hand på ett säkert sätt. Hade Oskarshamn varit den säkraste platsen hade jag givetvis accepterat beslutet.

Vi frågar:

Vad anser du om att kärnbränsleförvaret hamnar i Östhammar?

Staffan Palmquist, Oskarshamn

– Jag tycker det är synd att Oskarshamn inte fick slutförvaret. Det innebär att vi går minste om viktig kompetens utifrån till kommunen. Förhoppningsvis kommer mervärdesavtalet att påverka det lokala näringslivet positivt. Det gäller bara att pengarna används rätt!

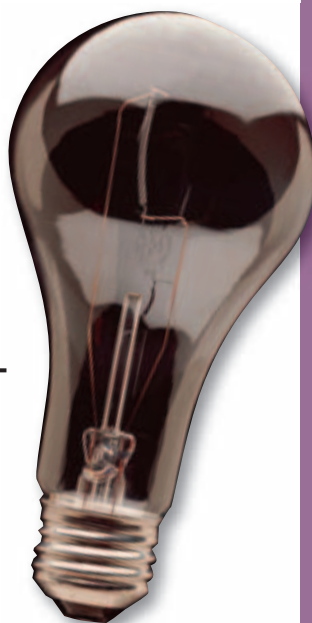

Carina Pettersson, Oskarshamn

– Det är en nackdel för Oskarshamn med tanke på de arbetstillfällena som slutförvaret skulle ha inneburit. Men samtidigt är det positivt med mervärdespengarna som tydligen kommer att användas till att bland annat utveckla hamnen och flytta färjeterminalen.

Så blir en idé ett mervärdesprojekt

Många goda idéer om utvecklingsprojekt har säkert redan kläckts runt om i kommunen. Kanske kan någon av dem förverkligas genom de framtida mervärdes-satsningarna. Så här kan det gå till när en idé blir ett mervärdesprojekt.

Först och främst måste idén passa in i själva syftet med mervärdesavtalet. Till exempel ska projekten bidra till väl fungerande kommunikationer, infrastruktur och en breddad arbetsmarknad. Projekten ska också underlätta rekrytering av personal och kompetensutveckling för näringslivet i kommunen. De värden som skapas ska vara till gagn för både kommunen, SKB och SKB:s ägare.

Vem bestämmer?

Möjliga projektidéer kommer att vaskas fram bland annat genom seminarier i kommunen där allmänheten, näringslivet och kommunen deltar. Idéerna hamnar därefter hos kommunens projektledare Rolf Persson och SKB:s lokalt ansvarige i Oskarshamn, Olle Zellman. Här samordnas det lokala arbetet kring mervärden. Alla idéer som vaskas fram som möjliga mervärdes-satsningar bereds på lokal nivå. Därefter ska idén godkännas i en central styrgrupp. Den består av ordförandena för kommunstyrelserna i Oskarshamn och Östhammar, Peter Wretlund och Jacob Spangenberg, SKB:s vd, Claes Thegerström, SKB:s styrelseordförande, Karl Bergman och vice styrelseordförande, Per Lindell. Här fattas beslut om vilka satsningar som ska genomföras, omfattningen av eller tidsplanen för insatserna.

Från SKB:s sida ligger huvudansvaret för mervärdesarbetet hos Saida Laaroûchi Engström, avdelningschef för MKB och Samhällskontakter. För Oskarshamns kommun är det kommundirektör Ann-Christine Vösu som är huvudansvarig, medan det politiska ansvaret ligger hos Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Mervärdesprojekten genomförs med hjälp av arbetsgrupper som sätts samman för de olika projekten. Genomförande sker i samarbete mellan kommunen och SKB.

/Anna Wahlstéen

Mervärdesavtalet i korthet

Avtalet undertecknades i april och innebär att mervärden för totalt två miljarder kronor ska skapas i de två kommunerna där platsundersökningar genomförts inför lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle. Satsningarna ska genomföras fram till 2025 – då kärnbränsleförvaret beräknas vara i drift. Av dessa värden ska 75 procent skapas i den kommunen som inte får slutförvaret, vilket nu betyder 1,5 miljarder i Oskarshamn. Finansieringen kommer i första hand från SKB och SKB:s ägare.

Exempel på möjliga satsningar:

1. Besöksanläggning: En större besöksanläggning på temat kärnteknik, kärnavfall, miljö och energi.

2. Infrastruktur: Ett exempel är tillbyggnad av avfarten från riksväg 47 till den södra avfarten från E22:an.

3. Näringslivsutveckling: Under sommaren startar SKB Näringslivsutveckling AB med syfte att utveckla det lokala näringslivet. Konceptet omfattar bland annat företagsrådgivning, borgensåtaganden och hjälp med affärsutveckling.

4. Spin-off-effekter: SKB och SKB:s ägare kommer aktivt bidra till att skapa spin-off-effekter från respektive verksamheter. Detta kan innebära stöd till kommersialisering, finansiering och tekniskt bistånd. Arbetet genomförs i samarbete med Nova Högskolecentrum.

5. Utbildning och kompetensutveckling: Utveckla utbildningar som förbättrar tillgång på arbetskraft inom den energitekniska sektorn. Exempelvis kan de energirelaterade programmen på Oscarsgymnasiet förstärkas och Nova Högskolecentrum kan få resurser för att utveckla och genomföra utbildningar gentemot kraftindustrin.

6. Breddning av arbetsmarknaden: För att underlätta rekrytering i framtiden behöver arbetsmarknaden breddas så att båda parter i en familj kan få arbete. Satsningarna kan till exempel handla om att attrahera företag, särskilt inom tjänstesektorn, att etablera sig i kommunen.

7. Vidareutveckling av SKB:s laboratorier: Bredda SKB:s verksamheter vid Äspölaboratoriet och Kapsellaboratoriet. Nova FoU ges också möjlighet att nyttja SKB:s anläggningar för forskning och utveckling.

8. Kapselabrik: Ett inriktningsbeslut har fattats av SKB:s styrelse att en kapselabrik byggs i Oskarshamn. Där monteras de kopparkapslar som behövs i slutförvaret.

Han vill sätta snurr på Oskarshamns utvecklingshjul

Text Anna Wahlstéen Foto Curt-Robert Lindqvist

Det gäller att få fart på utvecklingen och få snurr på hjulet – då kan mervärdesavtalen ge ännu mer än de konkreta insatserna. Det menar Bengt Karlsson, rektor på Nova Högskolecentrum och engagerad i kommunens mervärdesarbete.

Navet i Bengt Karlssons utvecklingshjul är SKB:s anläggningar: Äspölaboratoriet, Bentonitlaboratoriet, Kapsellaboratoriet och den framtida inkapslingsanläggningen. Runt dessa ser han möjligheter spira i form av breddad forskning, ny utbildning och ett livaktigt näringsliv. Tack vare det mervärdesavtal som kommunen slutit med SKB och SKB:s ägare görs nu satsningar för att utveckla just detta. Något som Bengt Karlsson är mycket nöjd med.

– Om vi lyckas få kommunen, näringslivet och akademien att dra åt samma håll blir effekten mycket större och kraftfullare. Det är då det sker tillväxt.

Tre insatsområden

Det är främst inom tre av de insatsområden som pekas ut i mervärdesavtalet som Bengt Karlsson har ett finger med i spelet: utbildning och kompetensutveckling, vidareutveckling av SKB:s laboratorier och spin-off-effekter. Inom dessa områden har kommunen och Nova Högskolecentrum redan bäddat för en del av de satsningar som nu ska bli verklighet.

Exempelvis finns redan forskningsplattformen Nova FoU där forskare från olika håll har tillträde till SKB:s anläggningar för egen forskning. Genom Trinova, där SKB, Nova och Oskarshamns kommun är engagerade tillsammans med OKG, Scania, Saft, Swedbank och kommunerna Högsby och Mönsterås, stötts redan företagare som vill omvandla forskningsresultat till kommersiella produkter.

Genom mervärdesavtalet blir det fler satsningar på såväl breddad forskning som satsningar på nya företag. Där nämns också möjligheten att exportera kompe-

»SKB:s anläggningar är som honung som drar till sig humlor och kan locka hit stora företag och lärosäten«

tens knuten till slutförvarstekniken – något som ska ske i samarbete med SKB IC (SKB:s dotterbolag för internationella kontakter). Bengt Karlsson spinner vidare på den tanken.

Internationellt intresse

– Jag ser framför mig att vi kan bygga upp en hel demonstrationssajt kring kärnbränslecykeln här i Oskarshamn. Vi kan visa alla delarna: hur kärnbränslet används i reaktorerna, hur det mellanlagras på Clab, hur transporterna med m/s Sigyn sker och hur forskningen kring slutförvarsteknik bedrivs.

De mjuka frågorna som etik, moral och demokrati får inte heller glömmas bort

Bengt Karlsson är mycket nöjd med mervärdesavtalet där en del av satsningarna bygger vidare på redan existerande verksamhet vid Nova Högskolecentrum.

och här sitter Oskarshamns kommun inne med stor kunskap efter alla år med LKO-projektet. Bengt Karlsson föreslår att kunskapen skulle kunna ”säljas som ett helhetspaket” till andra länder och där SKB IC har en stor roll.

– Vi har en unik situation här med spännande forskning, högteknologiska företag, utbildning i samverkan med kraftindustrin och så en möjlig demonstrationssajt. Om vi lyckas få snurr på hjulet tror jag att Oskarshamn kan bli en motor i regionen.

Positiva tongångar om negativt besked

Text Mikael Bergkvist Foto Curt-Robert Lindqvist

– Det blir nog bra det här!

Trots att slutförvaret inte hamnade i Oskarshamn var de människor som SKB:s informatörer träffade dagarna efter beslutet inte alltför uppgivna. I vissa fall snarare tvärtom.

– Tack vare mervärdespengarna lär det hända saker ganska omgående. Dessutom får vi ju kapselfabriken till kommunen, konstaterade Berny Berg och lät sig samtidigt bjudas på en kopp kaffe av SKB vid ICA Maxi i Oskarshamn.

Utanför Coop Nära i Figeholm fick informatörerna Katarina Odéhn och Roland Johansson bland annat svara på frågor om vad som kommer att hända med SKB:s verksamhet i Oskarshamn i framtiden.

– Vi kommer till exempel att bedriva forsknings- och utvecklingsarbete tillsammans med Nova Högskolecentrum, förklarade Katarina Odéhn för Sune Pettersson som är deltidsoende i såväl Figeholm som på Vinö.

För Linnéa Nicklagård som bor i Övrahammar utanför Figeholm och arbetar på Coop Nära i Fårbo är den framtida utvecklingen av dessa samhällen – med tanke på beslutet – av stor vikt.

– Vad händer med väg 743 mellan E22 och Äspö. Blir det någon ombyggnad av vägen när det inte blir något slutförvar, undrade hon bland annat.

Inte heller de yngre kommuninvånarna verkar oroa sig speciellt mycket över de uteblivna arbetstillfällena som beslutet innebär på grund av att slutförvaret inte kommer att byggas i Oskarshamn.

– Det här är väl egentligen både ett bra och dåligt besked för Oskarshamn. Jag hoppas i alla fall att pengarna som kommunen får kommer att användas till rätt saker, tyckte William Bejkeby som tillsammans med sina kompisar fick en pratstund med SKB på Flanaden i Oskarshamn.

– Trots att vi inte fick slutförvaret ser jag positivt på framtiden. Tack vare de mervärdespengar som kommunen fick kommer det förhoppningsvis att hända saker ganska omgående, tror Jörgen Ivarsson som är vistsboende på Marsö.

Ella Pettersson, Julia Odéhn, William Bejkeby och Christoffer Karlsson tyckte att beslutet om slutförvaret både var bra och dåligt för Oskarshamn.

Ronald och Eva Ivarsson från Emsfors tycker det viktigaste är att man har hittat en säker plats för slutförvaret.

– Och så vitt vi förstår så kommer Oskarshamn inte att gå lottlösa ändå, säger de till Kajsa Engholm.

– Efter att min man och jag varit med på en studieresa till Östhammar blev vi mer och mer övertygade om att slutförvaret skulle hamna där, berättar Ing-Britt Carlsson från Figeholm för Mathias Karlsson.

– Att vi får kapselfabriken till kommunen var ett trevligt besked, konstaterar Berny Berg över en kopp kaffe tillsammans med Kajsa Engholm.

Som boende och arbetande i närområdet är Linnéa Nicklagård intresserad av att veta hur det går med de satsningar som var aktuella innan platsbeslutet togs.

– Vad kommer det här att innebära för Figeholm och Fårbo i framtiden, frågar hon Maria Nilsson och Hanna Hyseus.

Sune Pettersson, deltidboende i såväl Figeholm som på Vinö, är inte överraskad över beslutet kring slutförvaret och tycker att säkerheten är det viktigaste.

– Det blir nog bra det här, konstaterar han vid samtal med Roland Johansson.

Både äldre och yngre kommuninvånare tog tillfället i akt att få ställa frågor till SKB:s informatörer, som fanns ute på olika ställen i kommunen efter att beslutet om var slutförvaret kommer att hamna hade tillkännagivits.

Inget ogjort arbete i

Förberedelserna inför ett eventuellt slutförvar i Misterhultsbygden har pågått länge – närmare femton år. Så kom beskedet i början av juni: Det blir inget. Och plötsligt var allt arbete bortkastat. Eller kanske inte? Lagerbladet frågade tre profiler i trakten om hur de känner nu och hur de ser på framtiden.

Text Anna Wahlstéen Foto Curt-Robert Lindqvist

Lotta Liliemark har arbetat med slutförvarsfrågan ända sedan hon flyttade till Misterhultstrakten för åtta år sedan. Som ordförande i LKO:s Misterhultsgrupp har hon arbetat med de lokala miljöfrågorna kring slutförvaret.

Hur känns det nu när det inte blir något slutförvar i Laxemar?

– Jättebra! Det bästa är att det var säkerhetsfaktorer som avgjorde valet och det gör att jag känner mig trygg med processen.

Finns det något i arbetet med slutförvarsfrågan som Misterhultsborna kan dra nytta av i fortsättningen?

– Det viktiga som jag ser är att det har mobiliserat kraft i bygden. Det finns en framtidsanda som jag inte såg när jag flyttade hit och det ska vi dra nytta av.

Framtidsandan ser hon bland annat i de nya företag som startat i trakten under senare år, till exempel Leksaksaffären i Bussvik och Marsöfiskarna som till och med öppnat delikatessbutik och restaurang i Fårbo. Och fler är på gång, menar Lotta Liliemark och poängterar att arbetet

i Misterhultsgruppen också gett avknoppningar som till exempel Misterhultsbygdens Intresseförening och Misterhultsföretagarna. Arbetet har även mynnat ut i en gemensam vision om Misterhults framtid. Tanken var att visionen skulle gälla både med och utan ett slutförvar i närheten.

– Vi har förberett oss på att styra mot ett gemensamt mål med ökad inflyttning och nu måste vi fortsätta att kämpa för utveckling av Misterhultstrakten, säger Lotta Liliemark.

Lokalföretagen hoppas

Bengt-Åke Persson som är ordförande i Misterhultsföretagarna ser dock situationen något annorlunda.

– Näringslivsmässigt tror jag att Oskarshamn hade vunnit mer på att få ett slutförvar och en mindre del av mervärdes-satsningarna. Men nu gäller det att jobba för att mervärdespaketet även kommer oss lokala företag till nytta.

»Om vi gör ett gott arbete med mervärdes-satsningarna tror jag att det kan bli precis lika bra utveckling här i Misterhultstrakten som med ett slutförvar.«

Lotta Liliemark,
fd ordförande LKO:s Misterhultsgrupp

Misterhultsbygden

Hur ser du på situationen för Misterhults företagare?

– Vi står inte och faller med slutförvaret. Kanske hade det inte blivit så många jobb till misterhultsföretagen ändå. Men det är viktigt att vi fortsätter att arbeta för en god relation med kommunen och jag hoppas att vi lokala företag också får nytta av satsningarna som ska göras.

Hur känns det för dig nu när du vet att det inte blir något slutförvar i Laxemar?

– Det känns tomt. Vi har lagt mycket energi på det här och jag har personligen känt väldigt starkt för ett slutförvar. I tio till femton år har vi förberett oss på att det skulle kunna komma ett slutförvar och så fick det ett abrupt slut i och med det här beskedet.

Visst blir det satsningar i kommunen ändå, poängterar han. Förutom mervärdessatsningarna kommer det att byggas en inkapslingsanläggning och med stor sannolikhet även en kapselabrik i Oskarshamn.

– SKB är en stor aktör i trakten och kommer säkert att vara det i framtiden också. Jag tror att man till exempel skulle kunna göra mer av besöksnäringen till Äspölaboratoriet. Det är en unik anläggning som inte finns någon annanstans.

Stor kunskap om bygden

En annan lokal eldsjäl hittar vi i Mörtfors: Kaj Lindholm som är ordförande för Misterhultsbygdens Intresseförening. Han känner också en viss tomhet.

– Ja, det känns lite snopet nu, jag trodde nog att slutförvaret skulle hamna här till slut.

Under en femårsperiod har han på nära håll följt arbetet med slutförvarsfrågan via Misterhultsgruppen.

Finns det något i allt det här arbetet som de boende i Misterhultstrakten kan dra nytta av i framtiden?

– Ja, framför allt den stora kunskap om bygden som SKB tagit fram under plats-

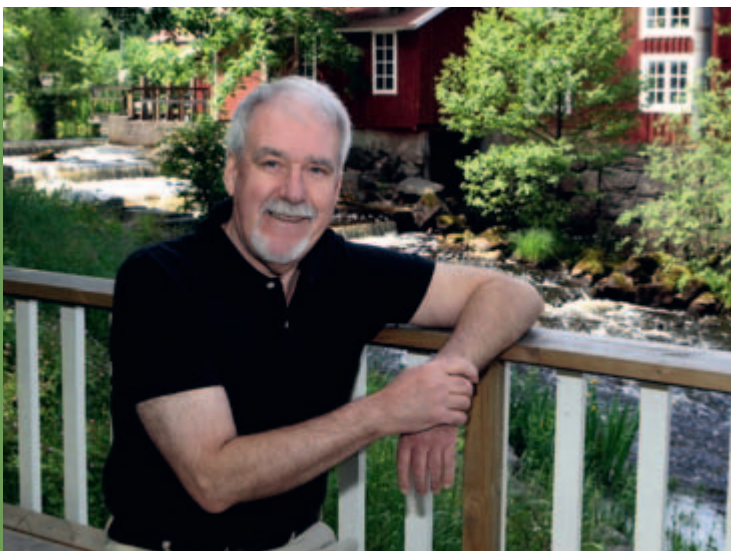
undersökningstiden, exempelvis om natur, näringar, fornminnen och kulturvården. Det har funderats mycket kring vägar och markanvändning och det tror jag att vi kan dra nytta av i framtiden. Vi har ju tillgång till alla rapporter som skrivits och all statistik om bygden – det är jättespännande information som jag inte tror att vi fått utan SKB:s platsundersökning.

Samtidigt pekar han på hur arbetet med slutförvarsfrågan har knutit samman bygden och dess invånare.

– Intresseföreningen bildades för att arbeta för en positiv framtid och den hade nog inte kommit till stånd utan arbetet kring ett slutförvar.

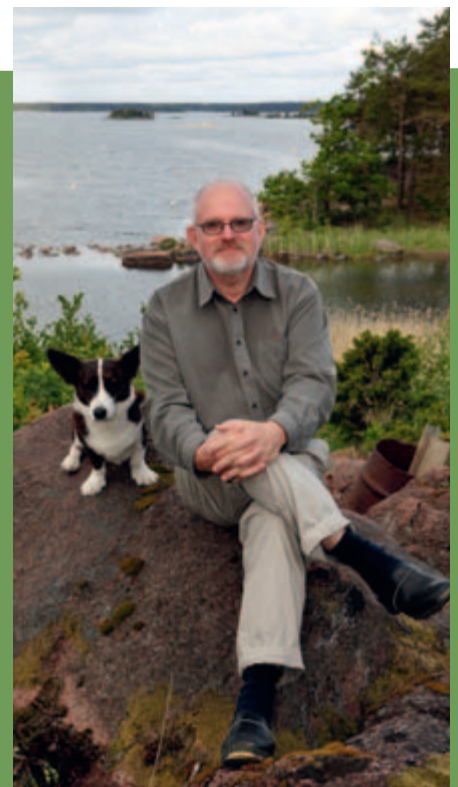
»Vi lokala företagare står inte och faller med det här beskedet.«

Bengt-Åke Persson,
ordförande Misterhultsföretagarna

»Den stora kunskap om bygden som vi har i dag tror jag aldrig vi hade fått utan SKB:s platsundersökning.«

Kaj Lindholm,
ordförande Misterhultsbygdens Intresseförening

Det ska bli roligt men också utmanande att få vara med och utveckla Oskarshamn genom mervärdesarbetet, tycker Olle Zellman.

Avslut och nystart vid platsundersökningen

Han sitter lite mitt emellan. Olle Zellman är inne i en fas där han både avecklar och bygger nytt.

Text Anna Wahlstéen Foto Curt-Robert Lindqvist

Sommaren har kommit på allvar och Olle Zellman har äntligen fått lite tid att pusta ut och reflektera. Det var en intensiv period de där veckorna i maj då SKB gjorde sitt val mellan Oskarshamn och Östhammar.

– Jag tror att många, liksom jag, känner en lättnad nu när platsvalet är klart. Vi har

ända sedan platsundersökningarna startade levt och jobbat med två parallella spår – antingen här eller där. Nu blir det lättare att fokusera på det framtida arbetet som kommer att bli omfattande på båda platserna.

Än så länge titulerar han sig som chef för platsundersökningen i Oskarshamn, men inte så länge till. Redan till årsskiftet kommer verksamheten vid platskontoret på Simpevarpshalvön att avecklas. Huvuddelen av personalen har redan hittat andra arbetsuppgifter inom andra projekt och avdelningar på SKB. De tioalet som är kvar kommer flytta över till andra delar

Vi frågar:

Vad anser du om att kärnbränsleförvaret hamnar i Östhammar?

Christoffer Ljung, Oskarshamn

– Jag tycker att det är lite tråkigt för Oskarshamns skull. Med slutförvaret här hade det blivit mera jobb och kanske byggts ytterligare bostäder och liknande. Över huvud taget hade det kunnat bidra till att Oskarshamn hade utvecklats mera och snabbare.

Anna Skärkarl, Oskarshamn

– Det hade varit mycket bra för näringslivet med ett slutförvar här och samtidigt satt Oskarshamn på kartan i större utsträckning. Det hade i sin tur troligen kunna lockat till sig både ytterligare företagsetableringar och mera turister.

inom SKB under hösten och vintern. Inga uppsägningar är aktuella, vilket Olle Zellman är glad över.

– SKB har ju flera stora projekt framför sig här i Oskarshamn, exempelvis startar detaljprojekteringen av inkapslingsanläggningen redan i år och förmodligen ska vi också bygga en kapselabrik. Dessutom ska forskningen vid våra laboratorier utvecklas, så vi kommer att behöva vår kompetenta personal i framtiden.

Återställer efter undersökningar

Vid platsundersökningen trappas fältarbetet ner efter sommaren. Endast de mätningar i hav, sjöar, vattendrag och borrhål som kan vara av intresse för vidare forskning vid Äspölaboratoriet fortsätter. Därutöver handlar det mest om att städa upp och återställa efter de sju åren av undersökningar i skogarna runt Laxemar. Även på kontoret städas det. All dokumentation ska avslutas och arkiveras.

För Olle Zellmans del har redan det nya tagit vid. Han kommer att bli lokalt ansvarig för SKB:s mervärdesarbete i Oskarshamn. Tillsammans med Stig Björne, som får motsvarande funktion i Forsmark, och kommunens projektledare Rolf Persson ska han bland annat ta sig an näringslivsfrågor, utbildningssatsningar och forskningssamarbeten (läs mer på sidorna 6–8).

– Det blir en tuff men rolig utmaning med delvis helt andra arbetsuppgifter än jag haft nu. Däremot är ju samarbete med kommunen ingen ny uppgift. Det har jag haft mer eller mindre sen vi började bygga Äspölaboratoriet för snart 20 år sedan och sen har kontakten intensifierats under platsundersökningarna. Att få vara med och utveckla Oskarshamn är ju självklart stimulerande, avslutar Olle Zellman.

Gemytlig grillkväll på SKB

Ett kärt återseende blev det när SKB:s Eva Häll bjöd in tidigare Forsmarksresenärer till en grill- och informationskväll på Äspö i slutet av maj.

Sedan 2002 då platsundersökningen startade har SKB vid ett antal tillfällen erbjudit allmänheten i Oskarshamn att följa med på kombinerade buss- och informationsresor till Forsmark. Under årens lopp har det blivit ett tjugotal resor och totalt har ungefär 650 Oskarshamnare besökt Forsmark och SKB:s slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall. Därefter har resenärerna bjudits in till återträffar för att även

få se SKB:s anläggningar i Oskarshamn.

I slutet av maj bjöds tidigare Forsmarksresenärer in till grill- och informationskväll på Äspö. Det rådde en gemytlig stämning bland det femtiotalet personerna som nappade på erbjudandet. Besökarna bjöds på en tur ner i Äspötunneln och Eva Häll berättade om det stundande platsvalet för kärnbränsleförvaret. Och som avslutning bjöds det på grillad korv.

Foto Anna Wählsteen

SKB:s Björn Frandsen (till höger) stod för korvgrillningen. Övriga från vänster är Jean Norrby, Per-Gunnar Jörke, Arne Gustav Svan, Rolf Eriksson och Lennart Truedsson.

Bo Svensson, Oskarshamn

– Det hade kanske varit en fördel för Oskarshamn om vi hade fått slutförvaret. Det hade blivit flera arbetstillfällen. Nu får ju kommunen pengar ändå som kommer att användas till bland annat en ny färjeterminal och det kommer ju förhoppningsvis att bli ett uppsving.

Mikaela Uhre, Fårbo

– Det är tråkigt. Men det blir nog bra ändå eftersom Oskarshamns kommun får en hel del pengar som ska satsas på olika saker. Hade vi fått slutförvaret hade det förvisso även blivit ganska många nya arbetstillfällen.

Joakim Gustavsson, Kärrevik

– Personligen är jag inte ledsen över beslutet eftersom jag bor intill det planerade området för slutförvar och det hade blivit mycket buller och oväsen under byggtiden. Det tråkiga är att kommunen går miste om arbetstillfällen. Men en kapselabrik ger ju också jobb.

Fem mil tunnlar under jord

Text Moa Lillhonga-Åberg Illustration LAJ Illustration

Lyfter vi på berglocket i Forsmark år 2070 kan vi hitta ett underjordssystem ungefär som detta. 12 000 ton använt kärnbränsle i 6 000 kopparkapslar ska få plats på cirka fyra kvadratkilometer 470–500 meter ner i urberget. Bergets ålder uppskattas till 1,8 miljarder år.

leförvaret? Minst 50 kilometer tunnlar under jord, ger en viss uppfattning. Totalt tas 2,3 miljoner kubikmeter berg ut. Det räcker att fylla hela Globen tre gånger om. Samtidigt handlar det om ett förlopp som varar flera decennier. Hela tunnel-systemet är utbyggt runt år 2070.

Möjlig byggstart 2015, alltså. Men innan dess? Vad händer i Forsmark? Rullar vi tummarna tills regeringen sagt sitt?

– Nej, vi måste nu börja rekrytera personal för planering av bygget av förvaret, säger platschef Kaj Ahlbom. Tillfälliga lokaler måste uppföras för den utökade personalstyrkan. Platsen där slutförvarets anläggningar planeras byggas måste förberedas och de byggnader som finns där i dag flyttas. Dessutom behöver vi genomföra markundersökningar och några borrhål för detaljplanering av de kommande anläggningsarbetena.

Allt arbete på plats sker i nära samarbete med Forsmarks Kraftgrupp, som äger marken.

Även om inte kärnbränsleförvaret ger så tydliga avtryck på plats i Forsmark under de närmaste åren så pågår annat.

– Med allt som nu planeras tror vi på ett ökat intresse, både nationellt och internationellt, för att besöka Forsmark. Informationsverksamheten kommer därför att utökas med flera personer.

Sammantaget innebär beslutet att förlägga kärnbränsleförvaret till Forsmark att antalet anställda beräknas öka från dagens cirka 30 personer till drygt 100 fram till 2015 och byggstart.

Kärnbränsleförvaret är ett extraordinärt bygge när det gäller kärnsäkerhet. Det är extraordinärt också som bergtekniskt projekt. Branschen är förväntansfull inför en byggstart – förhoppningsvis 2015.

Vi frågar:

Vi frågade Östhammarsbor vad de anser om att kärnbränsleförvaret hamnar i Forsmark i Östhammars kommun.

I branschtidningarna anas gott hopp om framtida intressanta bergarbeten i Forsmark. De talar också om en oväntad tur med tajmingen i branschen. Banverket tror att Citybanan är färdigsprängd 2015. NCC förväntar sig vara klara i Malmberget med LKAB:s nya huvudnivå. Nästa Forsmark, alltså?

Hur ska man kunna mäta omfattningen av ett så stort projekt som kärnbräns-

Josefina Eliasson, student, Gräsö

– Jag tycker att det är bra för att fler kommer få jobb, det finns många här på Gräsö med rätt utbildning. Dåligt är den risk som finns, avfallet måste långt ner i berget.

Joni Reynikka, busschaufför i Östhammar, Hallstavik

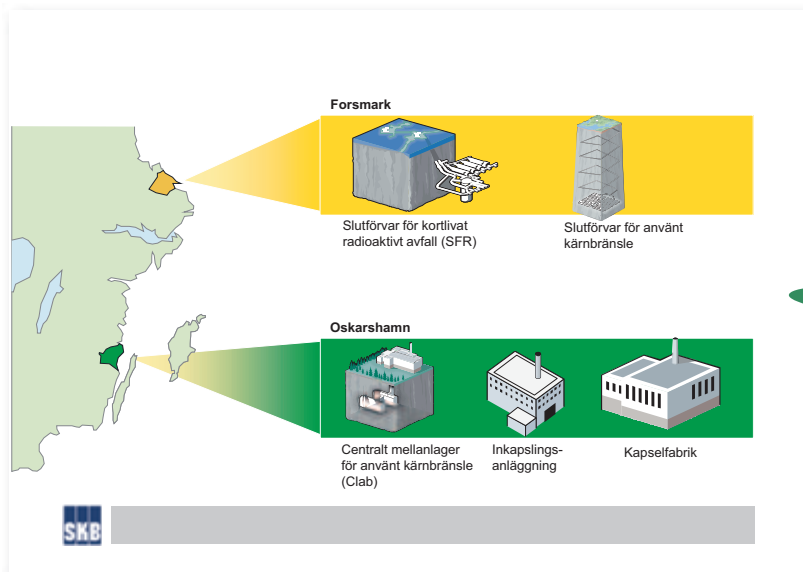
– Jag är lite skeptisk. Rapporten kom visst fram till att det finns alternativ. Det är arbetstillfällen nu, men man måste se till det långsiktigt, kanske vänta och se vad andra länder gör först.

Christina Eriksson, florist, Gimo

– Ganska positivt om det är så att det skapar fler jobb i kommunen. I övrigt vet jag inte, det ska väl vara så pass säkert att det inte är någon fara. Jobben är det man tänker på mest.

SKB:s anläggningar

OSKARSHAMNS KOMMUN

Äspölaboratoriet: Anställda i dag 57.

Kapsellaboratoriet: 14.

Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab) och platsundersökning: Anställda i dag 87 + 11.

Inkapslingsanläggning (planerad): Investering 2,3 miljarder. Drift och underhåll 2,8 miljarder. Arbetskraft bygge cirka 300. Drift cirka 30.

Mervärdessatsningar: Ambitionen är mervärden för 1,5 miljarder i kommunen. Särskild utfästelse om 150 miljoner kronor åren 2010–2015 i infrastruktursatsningar.

Kapsselfabrik (planerad): Investering 200–300 miljoner. Drift och underhåll 8 miljarder. Arbetskraft bygge varierande upp till 50. Drift cirka 25.

ÖSTHAMMARS KOMMUN

SFR och platsundersökning: Anställda i dag cirka 30 + 10.

Utbyggnad av SFR (planerad): Investering 1 miljard. Drift och underhåll 2,3 miljarder. Arbetskraft bygge varierande upp till 250 personer. Drift 30 som i dag.

Kärnbränsleförvaret: (planerad). Investering 5,5 miljarder. Drift, underhåll och avveckling 18,5 miljarder. Arbetskraft bygge cirka 500. Drift cirka 230.

Mervärdessatsningar: Ambitionen är mervärden för 500 miljoner i kommunen.

Vad händer nu och när?

Innan slutförvarssystemet – med inkapslingsanläggning och kärnbränsleförvar – kan tas i drift återstår en del viktiga händelser och beslut. Här är en liten checklista.

Under 2010 ska de omfattande tillståndsansökningarna skickas in till miljödomstol och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). Handläggningen hos SSM består av en omfattande remissgranskning. Exakt hur lång tid den kommer att ta är osäkert men vi hoppas att regeringen, som slutligen avgör, ska kunna fatta ett beslut 2013. Innan regeringen beslutar måste den dock få ett godkännande från fullmäktige i respektive kommun, eftersom de har veto-rätt i frågan.

Samrådsmöten i höst

I höst hålls de sista samrådsmötena i kommunerna. I oktober–november blir det allmänt samråd i Östhammar om preliminär MKB och vattenverksamhet. I Oskarshamn gäller det den preliminära MKB:n och då med tonvikt på inkapslingsanläggningen och Clab. Det kommer även att hållas samrådsmöten enligt Esbokonventionen, med grannländer. Dessa möten sköts av Naturvårdsverket och äger rum tidigast 2010.

Inkapslingsanläggning

I Oskarshamns kommun planeras inkapslingsanläggningen att byggas intill det befintliga mellanlagret Clab. Bygget kan komma i gång efter regeringsbeslut och miljödom, cirka 2015. I Oskarshamn byggs även en kapsselfabrik, med planerad byggstart runt 2015.

Kärnbränsleförvar

Omkring 2015 hoppas vi även kunna börja bygga kärnbränsleförvaret i Forsmark. Byggskedet inkluderar såväl bergförvaret som byggnader ovan jord och beräknas pågå i åtta år. Runt 2023 är alltså anläggningen förhoppningsvis klar för provdrift för att ett par år senare övergå till rutinemässig drift.

SAGT I MEDIERNA

Ett fullkomligt
onödigt och
förhastat beslut.

Mikael Karlsson, Naturskyddsföreningens
ordförande, på föreningens webbplats

Min personliga uppfattning är att det inte gör någon större skillnad om vi har hålet i backen eller inte.

Byggebos Jan Hardebrant i
Oskarshamns-Tidningen

Vi har ansvar i vår generation för att ta hand om det kärnavfall vi producerat genom slutförvar. Det är därför positivt att SKB nu är därefter positivt att SKB nu offentliggör i vilken kommun de avser ansöka om plats för slutförvaret av använt kärnbränsle.

Miljöminister Andreas Carlgren
på regeringens webbplats

Nu kan man med råg i ryggen säga att slutförvaringen är inget problem: Det är löst, anläggningen byggs!

Ledare i Västerviks Tidningen

Stadens ställning som länets teknikcentrum måste stärkas, och det är ett projekt för hela länet, inte bara för Oskarshamns kommun.

Per Dahl, ledarskribent
Oskarshamns-Tidningen
kommenterar mervärdesavtalet

Reportern från Financial Times, som följt slutförvarskampen, är förbryllad. "Hur kan man få över 80 procent av invånarna i en kommun att acceptera ett slutförvar för använt kärnbränsle inom kommungränserna?"

Ledare i Svenska Dagbladet

ÄNTLIGEN VET VI, DET KÄNNS SKÖNT. NU FÅR VI SÄLJA GÅRDEN TILL NÅGON ANNAN ISTÄLLET.

ING-MARIE BRUNNSGÅRD, GRANNE TILL SKB:S PLATSUNDERSÖKNING, TILL NYHETERNA.

"De är inga amatörer när det gäller att förhandla."

SKB:s vd Claes Thegerström om de båda kommunalråden som förhandlat fram mervärdesavtalet på 2 miljarder kronor, Nyheterna.

Jag anser att det är slöseri att gräva ner avfallet redan i det här skedet. Det hade varit bättre att följa Fälldin-regeringens beslut om upparbetning.

Björn Karlsson, professor i energifrågor vid Linköpings universitet och sommarboende i Misterhultstrakten, i Nyheterna.

Vi har byggt upp kompetens och granskat SKB:s slutförvarsmetod i mer än 20 års tid och står redo att genomföra en oberoende och kritisk prövning av SKB:s ansökan när den kommer in till myndigheten.

Björn Dverstorp, myndighets-specialist i geologisk slutförvaring, i pressmeddelande från Strålsäkerhetsmyndigheten

NÅGRA RADER OM ■■■

... Framtidsdagarna i augusti.

I slutet av sommaren, närmare bestämt den 28–29 augusti, går Framtidsdagarna av stapeln. Årets arrangemang är större än någonsin. Vad sägs om att träffa Bygglovs-Matte i montern hos Bygghemma.se. Eller lyssna till rallykartläsaren Tina Thörner som föreläser om hur du skapar en lyckligare vardag, och Kee Marcello som berättar om sin resa från luftgitarrspelande tonåring till respekterad gitarrist i ett av världens största hårdrocksband, Europe. På lördagen direktsänder Sveriges Radio Melodikrysset från Lilla Torget.

Du träffar SKB:s personal i vår framtidsmonter där vi visar vilka satsningar vi ska göra i Oskarshamn i framtiden.

Programmet i sin helhet hittar du på www.oskarshamn.com.

... turnéstopp i Oskarshamn.

SKB:s transportfartyg m/s Sigyn har varit ute på turné i sommar. Premiären blev i Stockholm, då SKB även höll presskonferens ombord för att meddela valet av plats för kärnbränsleförvaret. Nästa anhalt var Visby och politikerveckan i Almedalen, varefter det bar norrut till Öregrund. Sista anhalten blev Oskarshamns hamn, där fartyget låg mellan den 13 och 19 juli. Här kunde allmänheten se en ny utställning om SKB:s verksamhet och även delta i flertalet evenemang.

Bildspel från turnéstoppet i Oskarshamn hittar du på www.skb.se/lagerbladet.

Sommarens turné med m/s Sigyn gick från Stockholm via Visby och Öregrund till Oskarshamn.

... **Geologins dag.** I september, närmare bestämt lördag 12 september, firas Geologins dag. Det blir nionde året i rad som geologi uppmärksammas genom olika evenemang över hela landet. SKB deltar i vanlig ordning med arrangemang för allmänheten och i samband med denna dag även arrangemang för skolelever.

På www.geologinsdag.nu kan du läsa mer om jorden och berggrunden. Så snart planeringen av Geologins dag är klar, hittar du även programmet där.

... **stark lokal opinion.** Återigen har det lokala stödet för kärnbränsleförvaret stärkts i Oskarshamns kommun. Det visar den opinionsundersökning som Synovate genomförde i april och maj 2009. 84 procent av de 800 tillfrågade Oskarshamnarna var då för eller helt för en etablering av ett slutförvar i den egna kommunen. Det är en procent högre än året innan. I Östhammars kommun ligger motsvarande siffra på 79, vilket är en ökning med två procent från 2008.

"Silvermedaljen till Oskarshamn är också mycket värd."

Regionförbundets ordförande Leif Larsson till Oskarshamns-Tidningen

LKO krymper kostymen

Sedan 1994 har Oskarshamns kommun aktivt följt SKB:s arbete genom en särskild organisation, LKO, Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn – projekt kärnavfall.

Trots att SKB nu vill bygga kärnbränsleförvaret i Östhammars kommun kommer LKO att ha en viktig roll framöver. Kommunfullmäktige ska ta ställning till den inkapslingsanläggning som ska byggas intill mellanlagret (Clab) på Simpevarpshalvön. Där ska det användas kärnbränslet kapslas in innan det transporteras till Forsmark för slutförvaring.

– Det här är en helt annan typ av anläggning än ett slutförvar och motiverar inte motsvarande organisation, säger Rolf Persson som även i fortsättningen kommer att fungera som projektledare.

– Det är mer normal myndighetsgång i det här ärendet än vad det är kring ett slutförvar.

LKO-organisationen kommer därför att krympa kostymen från ett 50-tal deltagare till en mindre arbetsgrupp. Miljö och säkerhet kring inkapslingsanläggningen kommer att bli huvudfrågorna som behandlas.

– Här kommer det att vara viktigt med representation från Misterhultsbygden, därför kommer vi att ta vara på och även bygga vidare på arbetet som LKO:s före detta Misterhultsgrupp har gjort, säger Rolf Persson.

Tackbrev till närboende

Det sa pling i Lagerbladets mejlbox – ett tackbrev hade anlänt. Det var från Fritz Lange och arkitektbyrå Lange Art som arbetat med utformningen av slutförvarets byggnader i Oxhagen.

Så här skriver han:

"Vi har tagit del av SKB:s platsval och ser därmed vårt arbete med Laxemar som mer eller mindre avslutat, även om vi kommer att arbeta ytterligare någon månad med att färdigställa anläggningsbeskrivningen för Oxhagen."

Vi försökte verkligen att utforma Oxhagenanläggningen som en "mänsklig" industrietablering under hänsynstagande av de närboendes önskemål. Berget kunde vi dock inte påverka."

Därefter riktar han ett tack till dem som bor i och i närheten av Laxemar för ett mycket trevligt och värdefullt samråd där han deltog och presenterade sina tankar kring den eventuella anläggningen.

"De har verkligen visat samma förståelse för våra behov som vi försökt att beakta deras. Vi hoppas att Misterhultsgruppen fortsätter att arbeta lika intensivt för traktens bästa, även om slutförvaret numera är historia."

Med vänliga hälsningar Fritz Lange."

Posttidning B

Svensk Kärnbränslehantering AB,
Box 250, 101 24 Stockholm

Upptäck underjorden

Välkommen på en spännande resa nästan 500 meter ner i urberget!

I Äspölaboratoriet norr om Oskarshamn forskar SKB om hur man i framtiden ska bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle. Här får du veta hur vårt arbete skapar förutsättningar för en säker framtid.

Guidade turer ges hela sommaren, utvalda helger under höst och vår.
Besöket är kostnadsfritt.

Åldersgräns sju år.

För mer information och bokning

www.skb.se eller ring Oskarshamns turistbyrå, telefon 0491-881 88.

Svensk Kärnbränslehantering AB